

بسم الله الرحمن الرحيم

روان شناسی رشد

(از لقاح تا کودکی)

جلد اول

مؤلف: لورا برک

مترجم: یحیی سید محمدی

نشر ارسباران

Berk, Laura

پرک، لورا. م

روان‌شناسی رشد (از لقاح تا کودکی) (جلد اول) / تألیف: لورا پرک، ترجمه: یحیی سیدمحمدی. تهران: نشر ارسباران، ۱۳۸۷.

شانزده - ۶۰۰ ص: مصور، جدول.

ISBN : 964-6389-50-3

شابک دوره ۱۰ رقمی

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

ISBN : 978-964-6389-50-2

شابک دوره ۱۳ رقمی

ISBN : 964-6389-51-1

شابک جلد (۱) ۱۰ رقمی

ISBN : 978-964-6389-51-9

شابک جلد (۱) ۱۳ رقمی

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

Development Throught the Lifespan, 4th ed. (c2007)

عنوان اصلی:

موضوع: روان‌شناسی رشد

رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۷ ۹۴۰ پ / BF ۷۱۳

رده‌بندی دیویی: ۱۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۱۲۲۶۲۴۲

کلیه حقوق قانونی و شرعی برای ناشر محفوظ است. تکثیر تماماً یا قسمتی از این اثر به صورت حرفه‌چینی و چاپ مجدد، چاپ افست، پلی‌کپی، فتوکپی و انواع دیگر چاپ ممنوع است. نقل مطالب به صورت معمول در مقاله‌های تحقیقاتی با ذکر نام کامل ناشر و کتاب آزاد است. متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان، تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

پست الکترونیکی

Email- arasbaram@virayesh.com

آدرس اینترنتی

www. arasbaran-p.com

ارسباران
نشر ارسباران

روان‌شناسی رشد (از لقاح تا کودکی) (جلد اول)

ویراست چهارم (۲۰۰۷)

مؤلف: لورا پرک

مترجم: یحیی سیدمحمدی

ناشر: ارسباران

نوبت چاپ: دوازدهم، پاییز ۱۳۸۷

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف‌نگار

شمارگان: ۳۳۰۰ تعداد صفحات: ۶۱۶ صفحه

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

ISBN : 964-6389-50-3

شابک دوره ۱۰ رقمی

ISBN : 978-964-6389-50-2

شابک دوره ۱۳ رقمی

ISBN : 964-6389-51-1

شابک جلد (۱) ۱۰ رقمی

ISBN : 978-964-6389-51-9

شابک جلد (۱) ۱۳ رقمی

مرکز پخش: تهران - خیابان زرتشت غربی، بین خیابان پنجم و ششم، پلاک ۱۱۵

تلفن: ۹ - ۸۸۹۷۳۳۵۸ تلفکس: ۸۸۹۶۲۷۰۷

فهرست

درباره نویسنده	سیزده
گزیده‌ای از پیش‌گفتار نویسنده	چهارده
ساختار کتاب	پانزده
پیش‌گفتار مترجم	شانزده

بخش اول: نظریه و پژوهش در رشد انسان

☆ فصل ۱: تاریخچه، نظریه، و راهبردهای پژوهشی

رشد انسان به عنوان حوزه‌ای علمی، کاربردی، و میان رشته‌ای	۷
مباحث اساسی	۷
رشد پیوسته است یا ناپیوسته؟	۸
رشد یک دوره دارد یا چند دوره؟	۱۰
تأثیر نسبی طبیعت و تربیت	۱۰
دورنمای عمر: دیدگاهی متعادل	۱۱
رشد دایمی است	۱۲
رشد چندبعدی و چندجهتی است	۱۲
رشد انعطاف‌پذیر است	۱۴
رشد تحت تأثیر عوامل متعددی قرار دارد که بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند	۱۷
مبنای تاریخی	۲۰
فلسفه کودکی	۲۰
فلسفه بزرگسالی و پیری	۲۲
سراغاز علمی	۲۲
نظریه‌های اواسط قرن بیستم	۲۵
دیدگاه روان‌کاوی	۲۵
رفتارگرایی و نظریه یادگیری اجتماعی	۲۹
نظریه شناختی - رشدی پیازه	۳۲
دیدگاههای نظری جدید	۳۵
پردازش اطلاعات	۳۵
کردارشناسی و روان‌شناسی رشد تکاملی	۳۸
نظریه اجتماعی - فرهنگی و یگوتسکی	۴۰
نظریه سیستم‌های بوم‌شناختی	۴۲
مقایسه و ارزیابی نظریه‌ها	۴۵

۴۸	♦ بررسی رشد
۴۸	روش‌های پژوهش رایج
۵۵	طرح‌های پژوهش عمومی
۵۹	طرح‌هایی برای بررسی رشد
۶۷	♦ مسایل اخلاقی در پژوهش عمر
۷۰	خلاصه
۷۴	اصطلاحات و مفاهیم مهم

بخش دوم: مبانی رشد

فصل ۲: مبانی زیستی و محیطی

۷۸	♦ مبنای ژنتیکی
۷۹	کد ژنتیکی
۸۱	سلول‌های جنسی
۸۱	پسر یا دختر؟
۸۲	زایمان‌های چندتایی
۸۳	الگوهای وراثت ژنتیکی
۹۲	نابهنجاری‌های کروموزومی
۹۴	♦ انتخاب‌های تولید مثل
۹۵	مشاوره ژنتیکی
۹۹	تشخیص پیش از تولد و پزشکی جنینی
۱۰۲	آزمایش ژنتیکی
۱۰۳	فرزندخواندگی
۱۰۶	♦ بسترهای محیطی برای رشد
۱۰۷	خانواده
۱۰۹	جایگاه اجتماعی - اقتصادی و عملکرد خانواده
۱۱۲	ثروت
۱۱۳	فقر
۱۱۶	فراسوی خانواده: محله‌ها، شهرستان‌ها، و شهرها
۱۱۸	بستر فرهنگی
۱۲۱	♦ آگاهی از رابطه بین وراثت و محیط
۱۲۱	سؤال «چقدر؟»
۱۲۴	سؤال «چگونه؟»
۱۳۰	خلاصه
۱۳۲	اصطلاحات و مفاهیم مهم

فصل ۳: رشد پیش از تولد، تولد، و نوزاد

۱۳۶	♦ رشد پیش از تولد
-----	-------------------

۱۳۷	لقاح
۱۳۸	دوره تخمک بارور
۱۴۱	دوره رویانی
۱۴۲	دوره جنینی
۱۴۶	❖ تأثیرات محیطی پیش از تولد
۱۴۶	ترانژن‌ها
۱۶۰	عوامل دیگر مربوط به مادر
۱۶۴	اهمیت مراقبت بهداشتی پیش از تولد
۱۶۶	❖ زایمان
۱۶۶	مراحل زایمان
۱۶۸	سازگاری نوزاد با زایمان
۱۶۸	ظاهر نوزاد
۱۷۰	ارزیابی وضعیت جسمانی نوزاد: مقیاس آپگار
۱۷۰	❖ روش‌های زایمان
۱۷۱	زایمان طبیعی یا از پیش آماده شده
۱۷۲	زایمان خانگی
۱۷۳	❖ مداخله‌های پزشکی
۱۷۴	کنترل کردن جنین
۱۷۵	داروی زایمان
۱۷۵	زایمان سزارین
۱۷۷	❖ بچه‌های زودرس و کم وزن به هنگام تولد
۱۷۸	زودرسی در برابر نارس
۱۷۸	اهمیت پرستاری
۱۷۹	مداخله‌هایی برای بچه‌های زودرس
۱۸۱	❖ عوارض تولد، فرزندپروری، و انعطاف‌پذیری
۱۸۳	❖ توانایی‌های نوزاد
۱۸۳	بازتاب‌های نوزاد
۱۸۶	حالت‌های نوزاد
۱۹۳	توانایی‌های حسی
۱۹۸	ارزیابی رفتاری نوزاد
۱۹۹	❖ سازگار شدن با واحد خانواده جدید
۲۰۰	خلاصه
۲۰۵	اصطلاحات و مفاهیم مهم

بخش سوم: نوباوگی و نوپایی: دو سال اول زندگی

فصل ۴: رشد جسمانی در نوباوگی و نوپایی

۲۱۱	❖ رشد بدن
-----	-----------

۲۱۱	تغییرات در اندازه بدن و ساختار عضله - چربی
۲۱۱	تفاوت‌های فردی و گروهی
۲۱۳	تغییرات در تناسب بدن
۲۱۳	❖ رشد مغز
۲۱۴	رشد نورون‌ها
۲۱۶	رشد قشر مخ
۲۲۲	دوره‌های حساس در رشد مغز
۲۲۵	تغییر حالت‌های برانگیختگی
۲۲۸	❖ عوامل تأثیرگذار بر رشد جسمانی اولیه
۲۲۸	وراثت
۲۲۸	تغذیه
۲۳۱	سوء تغذیه
۲۳۳	سلامت هیجانی
۲۳۴	❖ توانایی‌های یادگیری
۲۳۵	شرطی‌سازی کلاسیک
۲۳۶	شرطی‌سازی کنشگر
۲۳۷	خوگیری
۲۳۸	تقلید
۲۴۱	❖ رشد حرکتی
۲۴۲	توالی رشد حرکتی
۲۴۴	مهارت‌های حرکتی به عنوان سیستم‌های پویا
۲۴۶	رشد حرکتی ظریف: دسترسی و چنگ زدن
۲۴۹	❖ رشد ادراکی
۲۵۰	شنوایی
۲۵۱	بینایی
۲۵۹	ادراک چندوجهی
۲۶۰	آگاهی از رشد ادراکی
۲۶۱	خلاصه
۲۶۵	اصطلاحات و مفاهیم مهم

❖ فصل ۵: رشد شناختی در نوباوگی و نوپایی

۲۶۸	❖ نظریه شناختی - رشدی پیازه
۲۶۹	عقاید پیازه درباره تغییر شناختی
۲۷۰	مرحله حسی - حرکتی
۲۷۵	پژوهش بی‌گیری در مورد رشد شناختی نوباوگان
۲۷۹	ارزیابی مرحله حسی - حرکتی
۲۸۳	❖ پردازش اطلاعات

۲۸۳	 ساختار سیستم پردازش اطلاعات
۲۸۶	 توجه
۲۸۶	 حافظه
۲۸۹	 طبقه‌بندی
۲۹۱	 ارزیابی یافته‌های پردازش اطلاعات
۲۹۲	 ❖ بستر اجتماعی رشد شناختی اولیه
۲۹۴	 ❖ تفاوت‌های فردی در رشد ذهنی اولیه
۲۹۴	 آزمون‌های هوش نوباوگان و کودکان نوپا
۲۹۶	 محیط اولیه و رشد ذهنی
۲۹۹	 مداخله‌های به موقع برای نوباوگان و کودکان نوپای در معرض خطر
۳۰۱	 ❖ رشد زبان
۳۰۲	 نظریه‌های رشد زبان
۳۰۵	 آماده شدن برای صحبت کردن
۳۰۷	 اولین کلمات
۳۰۸	 مرحله بیان دوکلمه‌ای
۳۰۹	 تفاوت‌های فردی و فرهنگی
۳۱۱	 کمک کردن به رشد زبان اولیه
۳۱۴	 خلاصه
۳۱۷	 اصطلاحات و مفاهیم مهم

* فصل ۶: رشد هیجانی و اجتماعی در نوباوگی و نوپایی

۳۲۱	 ❖ نظریه اریکسون درباره شخصیت نوباوگان و کودکان نوپا
۳۲۱	 اعتماد در برابر بی‌اعتمادی بنیادی
۳۲۱	 خودمختاری در برابر شرم و تردید
۳۲۲	 ❖ رشد هیجانی
۳۲۳	 رشد تعدادی از هیجان‌های اصلی
۳۲۸	 درک کردن هیجان‌های دیگران و پاسخ دادن به آنها
۳۳۰	 بیدایش هیجان‌های خودآگاه
۳۳۱	 آغاز خودگردانی هیجانی
۳۳۳	 ❖ خُلق و خو و رشد
۳۳۴	 ساختار خُلق و خو
۳۳۵	 ارزیابی خُلق و خو
۳۳۹	 نبات خُلق و خو
۳۴۰	 تأثیرات زنتیکی
۳۴۱	 تأثیرات محیطی
۳۴۲	 خُلق و خو و فرزندپروری: مدل کیفیت خوب تطابق
۳۴۵	 ❖ رشد دلبستگی

۳۴۶	نظریه کردارشناختی دلبستگی
۳۴۸	ارزیابی ایمنی دلبستگی
۳۵۱	ثبات دلبستگی
۳۵۱	تنوع فرهنگی
۳۵۲	عواملی که بر ایمنی دلبستگی تأثیر می‌گذارند
۳۵۹	دلبستگی‌های متعدد
۳۶۱	دلبستگی و رشد بعدی
۳۶۳	❖ رشد خود در دو سال اول
۳۶۳	خودآگاهی
۳۶۵	طبقه‌بندی خود
۳۶۶	کنترل خود
۳۶۸	خلاصه
۳۷۰	اصطلاحات و مفاهیم مهم

بخش چهارم: اوایل کودکی: ۲ تا ۶ سالگی

❖ فصل ۷: رشد جسمانی و شناختی در اوایل کودکی

۳۷۸	رشد بدن
۳۷۸	رشد استخوان‌بندی
۳۸۰	ناهماهنگی در رشد جسمانی
۳۸۰	❖ رشد مغز
۳۸۱	دست برتری
۳۸۳	پیشرفت‌های دیگر در رشد مغز
۳۸۵	❖ عوامل تأثیرگذار بر رشد و سلامت جسمانی
۳۸۵	وراثت و هورمون‌ها
۳۸۵	سلامت هیجانی
۳۸۶	تغذیه
۳۸۷	بیماری عفونی
۳۸۹	آسیب‌های کودکی
۳۹۲	❖ رشد حرکتی
۳۹۲	رشد حرکتی درشت
۳۹۳	رشد حرکتی ظریف
۳۹۶	تفاوت‌های فردی در مهارت‌های حرکتی
۳۹۸	❖ نظریه پیاژه: مرحله پیش‌عملیاتی
۳۹۸	بازنمایی ذهنی
۳۹۹	بازی و انمود کردن
۴۰۱	محدودیت‌های تفکر پیش‌عملیاتی

۴۰۴		بزووش پی‌گیری در مورد تفکر پیش‌عملیاتی
۴۰۷		ارزیابی مرحله پیش‌عملیاتی
۴۰۹		بیاز و آموزش
۴۱۰		◆ نظریه اجتماعی - فرهنگی ویگوتسکی
۴۱۱		گفتار خصوصی
۴۱۲		منشاء اجتماعی شناخت اوایل کودکی
۴۱۳		ویگوتسکی و آموزش
۴۱۳		ارزیابی نظریه ویگوتسکی
۴۱۵		◆ پردازش اطلاعات
۴۱۵		توجه
۴۱۷		حافظه
۴۱۹		نظریه ذهن کودک خردسال
۴۲۴		سواد در اوایل کودکی
۴۲۵		استدلال ریاضی کودکان خردسال
۴۲۶		◆ تفاوت‌های فردی در رشد ذهنی
۴۲۷		محیط خانه و رشد ذهنی
۴۲۷		پیش‌دستانی، کودکستان، و مهدکودک
۴۲۹		رسانه‌های آموزشی
۴۳۰		◆ رشد زبان
۴۳۰		واژگان
۴۳۱		دستور زبان
۴۳۲		مکالمه
۴۳۳		کمک کردن به رشد زبان در اوایل کودکی
۴۳۴		خلاصه
۴۳۸		اصطلاحات و مفاهیم مهم

☆ فصل ۸: رشد هیجانی و اجتماعی در اوایل کودکی

۴۴۲		◆ نظریه اریکسون: ابتکار عمل در برابر احساس گناه
۴۴۳		◆ خودآگاهی
۴۴۴		مبنای خودبنداره
۴۴۵		پیدایش عزت نفس
۴۴۶		◆ رشد هیجانی
۴۴۷		آگاهی از هیجان
۴۴۸		خودگردانی هیجانی
۴۵۰		هیجان‌های خودآگاه
۴۵۱		همدلی
۴۵۲		◆ روابط با همسالان

۴۵۲	پیشرفت‌هایی در معاشرت با همسالان
۴۵۵	اولین روابط دوستی
۴۵۶	تأثیرات والدین بر روابط اولیه با همسالان
۴۵۷	❖ مبنای اصول اخلاقی
۴۵۸	دیدگاه روان‌کاوی
۴۶۰	نظریه یادگیری اجتماعی
۴۶۳	دیدگاه شناختی - رشدی
۴۶۴	روی دیگر اصول اخلاقی: شکل‌گیری پرخاشگری
۴۷۰	❖ نقش‌یابی جنسی
۴۷۱	عقاید و رفتار کلیشه‌ای مربوط به جنسیت
۴۷۲	تأثیرات وراثت بر نقش‌یابی جنسی
۴۷۲	تأثیرات محیط بر نقش‌یابی جنسی
۴۷۵	هویت جنسی
۴۷۸	کاهش دادن کلیشه‌سازی جنسی در کودکان خردسال
۴۷۹	❖ فرزندپروری و رشد هیجانی و اجتماعی
۴۸۰	روش‌های فرزندپروری
۴۸۲	چه چیزی فرزندپروری مقتدرانه را کارآمد می‌سازد؟
۴۸۳	تنوع فرهنگی
۴۸۴	بدرفتاری با کودک
۴۸۸	خلاصه
۴۹۱	اصطلاحات و مفاهیم مهم

بخش پنجم: اواسط کودکی: ۶ تا ۱۱ سالگی

❖ فصل ۹: رشد جسمانی و شناختی در اواسط کودکی

۴۹۹	❖ رشد بدن
۵۰۰	❖ مشکلات رایج سلامتی
۵۰۰	بینایی و شنوایی
۵۰۱	سوءتغذیه
۵۰۱	چاقی
۵۰۵	بیماری‌ها
۵۰۵	آسیب‌های غیرعمدی
۵۰۶	❖ رشد حرکتی و بازی
۵۰۶	رشد حرکتی درشت
۵۰۷	رشد حرکتی ظریف
۵۰۸	تفاوت‌های جنسی
۵۰۹	بازی‌های قانونمند

۵۱۱	سایه‌های گذشته تکاملی ما
۵۱۲	نظریهٔ پیازه؛ مرحلهٔ عملیات عینی
۵۱۳	تفکر عملیات عینی
۵۱۵	محدودیت‌های تفکر عملیات عینی
۵۱۶	پژوهش‌پی‌گیری در مورد تفکر عملیات عینی
۵۱۸	ارزیابی مرحلهٔ عملیات عینی
۵۱۹	پردازش اطلاعات
۵۱۹	توجه
۵۲۳	راهبردهای حافظه
۵۲۴	دانش پایه و عملکرد حافظه
۵۲۴	فرهنگ، تحصیلات، و راهبردهای حافظه
۵۲۵	نظریهٔ ذهن کودک دبستانی
۵۲۶	خودگردانی شناختی
۵۲۷	کاربردهای پردازش اطلاعات در مورد یادگیری تحصیلی
۵۳۰	تفاوت‌های فردی در رشد ذهنی
۵۳۰	تعریف و ارزیابی هوش
۵۳۲	تلاش‌های جدید برای تعریف کردن هوش
۵۳۷	نوجیه کردن تفاوت‌های فردی و گروهی در هوشبهر
۵۴۲	رشد زبان
۵۴۲	واژگان
۵۴۳	دستور زبان
۵۴۳	یادگیری دو زبان در یک زمان
۵۴۴	یادگیری در مدرسه
۵۴۴	حجم کلاس
۵۴۴	فلسفه‌های آموزشی
۵۴۶	تعامل معلم - شاگرد
۵۴۷	روش‌های گروه‌بندی
۵۴۷	تدریس به کودکانی که نیازهای ویژه‌ای دارند
۵۵۰	خلاصه
۵۵۳	اصطلاحات و مفاهیم مهم

فصل ۱۰: رشد هیجانی و اجتماعی در اواسط کودکی

۵۵۶	نظریهٔ اریکسون: سخت‌کوشی در برابر احساس حقارت
۵۵۷	خودآگاهی
۵۵۷	خودبنداره
۵۵۸	رشد عزت نفس
۵۶۰	عوامل تأثیرگذار بر عزت نفس

۵۶۵	رشد هیجانی	◆
۵۶۵	هیجان‌های خود آگاه	
۵۶۵	آگاهی هیجانی	
۵۶۶	خودگردانی هیجانی	
۵۶۷	درک کردن دیگران، درک کردن دیدگاه دیگران	◆
۵۶۸	رشد اخلاقی	◆
۵۶۹	آموختن عدالت از طریق سهیم شدن	
۵۷۰	آگاهی اخلاقی و اجتماعی - عرفی	
۵۷۱	آگاهی از حقوق فردی	
۵۷۱	آگاهی از تنوع و نابرابری	
۵۷۳	روابط با همسالان	◆
۵۷۳	گروه‌های همسال	
۵۷۴	روابط دوستی	
۵۷۵	پذیرش همسالان	
۵۷۸	نقش‌یابی جنسی	◆
۵۷۸	عقاید جنسیت کلیشه‌ای	
۵۷۹	هویت و رفتار جنسیتی	
۵۸۱	تأثیرات خانواده	◆
۵۸۱	روابط والد - فرزند	
۵۸۲	خواهر - برادرها	
۵۸۳	تک‌فرزندان	
۵۸۳	طلاق	
۵۸۹	خانواده‌های آمیخته	
۵۹۰	اشتغال مادر و خانواده‌های دو نان‌آور	
۵۹۲	چند مشکل رایج رشد	◆
۵۹۲	ترس‌ها و اضطراب‌ها	
۵۹۳	سوءاستفاده جنسی از کودک	
۵۹۵	خلاصه	
۵۹۷	اصطلاحات و مفاهیم مهم	

درباره نویسنده

لورا ای. برک استاد برجسته روان‌شناسی در دانشگاه ایالتی ایلینویز است. او مدت سی سال است که در این دانشگاه برای دانشجویان دوره لیسانس و فوق لیسانس، روان‌شناسی رشد را تدریس می‌کند. وی مدرک لیسانس خود را در روان‌شناسی از دانشگاه کالیفرنیا، برکلی و مدرک فوق لیسانس و دکترای خود را در رشد کودک و روان‌شناسی تربیتی از دانشگاه شیکاگو دریافت کرده است. او در دانشگاه کرنل، دانشگاه کالیفرنیا لوس آنجلس (UCLA)، دانشگاه استنفورد، و دانشگاه استرالیای جنوبی به عنوان استاد میهمان تدریس کرده است.

برک درباره تأثیر محیط مدرسه بر رشد کودک، رشد گفتار خصوصی، و اخیراً درباره نقش بازی وانمود کردن در رشد، مطالب زیادی را منتشر کرده است. بودجه پژوهش او را اداره آموزش و پرورش ایالات متحده و مؤسسه ملی سلامت کودک و رشد انسان تأمین کرده‌اند. پژوهش‌های او در نشریات مشهوری چون رشد کودک، روان‌شناسی رشد، نشریه روان‌شناسی مرضی کودک، رشد و آسیب‌شناسی روانی منتشر شده‌اند. تحقیقات تجربی او توجه عموم را جلب کرده و به همکاری با نشریات Psychology Today و Scientific American منجر شده است.

از جمله کتاب‌های برک می‌توان به این موارد اشاره کرد: گفتار خصوصی: از تعامل اجتماعی تا خودگردانی، پشتیبانی از یادگیری کودکان: ویگوتسکی و آموزش اوایل کودکی، و چشم‌انداز رشد. او علاوه بر کتاب رشد در گستره عمر (کتاب حاضر)، کتاب‌های پرفروش رشد کودک و نوجوانان، کودکان، و نوجوانان را نیز تألیف کرده که آئین و بیکون آنها را منتشر کرده است.

گزیده‌ای از پیش‌گفتار نویسنده

گنجینه‌ای از تجربیات شخصی و حرفه‌ای، الهام‌بخش من در نوشتن این کتاب بوده است. اولاً، و از همه مهمتر، علاقه صدها دانشجوی درس رشد انسان که در مدت بیش از سی سال تدریس در دانشگاه با آنها کار کردم، الهام بخش من بود. هر ترم، آگاهی آنها و سؤالی‌هایی که مطرح کردند، نشان داد که درک کردن رشد در کل زندگی، چگونه آگاهی از هر دوره رشد را پرمایه‌تر می‌کند. ثانیاً، هنگامی که خودم به رشد بزرگسالی رسیدم، درباره عواملی که روند زندگی مرا شکل داده‌اند، نظیر خانواده، دوستان، استادان، همکاران، و جامعه، عمیق‌تر فکر کردم. شغلم کاملاً تثبیت شده بود، زندگی زناشویی‌ام از بوته آزمایش زمان سالم بیرون آمده بود، و فرزندانم زندگی بزرگسالی را آغاز کرده بودند. بنابراین احساس کردم که درک عمیق‌تر این تأثیرات چندگانه و تأثیرگذار بر یکدیگر، به من کمک خواهد کرد تا بهتر بفهمم کجا بوده‌ام و در سال‌های آینده به کجا می‌خواهم بروم. در ضمن، متقاعد شده بودم که این آگاهی می‌تواند به من کمک کند تا معلم، پژوهشگر، عضو خانواده، و شهروند بهتری شوم. و از آنجایی که تدریس در زندگی حرفه‌ای من اهمیت زیادی داشته و ارضاکننده بوده است، می‌خواستم آگاهی از رشد در گستره عمر را که شخصاً برایم معنی‌دار بود، در اختیار دیگران قرار دهم.

چند سالی که از اولین ویراست کتاب رشد در گستره عمر سپری شده، دوره گسترش و تغییر قابل ملاحظه در نظریه و پژوهش بوده است. کتاب حاضر که ویراست چهارم رشد در گستره عمر است، تغییرات سریع در این حوزه را نشان می‌دهد:

➤ **مسیرهای گوناگون تغییر مورد تأکید قرار گرفته‌اند.** پژوهشگران به توافق رسیده‌اند که تنوع‌های موجود در ساخت زیستی و تکالیف روزمره، به تفاوت‌های فردی گسترده در مسیرهای تغییر و شایستگی‌های حاصل از آنها منجر می‌شود. در این ویراست، به تنوع در رشد و نظریه‌های جدید، از جمله نظام‌های بوم‌شناختی، اجتماعی-فرهنگی، و پوششی، که سعی دارند آن را توضیح دهند توجه بیشتری شده است. یافته‌های چندفرهنگی و میان‌فرهنگی، از جمله مقایسه‌های بین‌المللی، در سرتاسر کتاب افزایش یافته‌اند.

➤ **بر دیدگاه عمر تأکید شده است.** مانند ویراستهای قبل، دیدگاه عمر - رشد دایمی، چندبُعدی، چندجهتی، انعطاف‌پذیر است و در بسترهای متعدد صورت می‌گیرد. کماکان به عنوان رویکرد یکپارچه‌کننده به آگاهی از تغییر انسان مورد تأکید قرار گرفته است.

➤ **به رابطه پیچیده و دوجهتی بین زیست‌شناسی و محیط بیشتر توجه شده است.** انبوه شواهد

مربوط به رشد مغز، مهارت‌های حرکتی، توانایی‌های شناختی و زبان، خلق و خو و شخصیت، و مشکلات رشد، بر این موضوع تأکید دارند که عوامل زیستی در تجربه آشکار می‌شوند و توسط آن تغییر می‌یابند.

پژوهش میان‌رشته‌ای گسترش یافته است. پیشروی به سمت در نظر گرفتن افکار، احساسات، و رفتارها به صورت یک کل یکپارچه که تحت تأثیر مجموعه‌ای از تأثیرات در زیست‌شناسی، بستر اجتماعی، و فرهنگ قرار داشته است، پژوهشگران رشد را با انگیزه کرده تا ارتباط خود را با سایر رشته‌های روان‌شناسی و نظامهای دیگر تقویت کنند. مباحث و یافته‌هایی که در این ویراست منظور شده‌اند، به‌طور فزاینده‌ای مشارکت روان‌شناسی پرورشی، روان‌شناسی اجتماعی، روان‌شناسی سلامت، روان‌شناسی بالینی، روان‌شناسی اعصاب، زیست‌شناسی، پزشکی اطفال، پیری پزشکی، جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی، رفاه اجتماعی، و رشته‌های دیگر را منعکس می‌کنند.

روابط بین نظریه، پژوهش، و کاربردها تقویت شده‌اند. چون پژوهشگران تلاشهای خود را برای به وجود آوردن یافته‌های مربوط به موقعیت‌های عملی زندگی مضاعف کرده‌اند، من روی مسایل اجتماعی و کاربردهای مبتنی بر نظریه و پژوهش تأکید بیشتری کرده‌ام.

ساختار کتاب

من برای این کتاب، ساختار زمانی را انتخاب کرده‌ام. کتاب با فصل مقدماتی شروع می‌شود که تاریخچه این رشته، نظریه‌های امروزی، و راهبردهای پژوهشی را شرح می‌دهد. دو فصل بعدی درباره مبانی رشد هستند. فصل دوم، مروری کلی بر بسترهای زیستی و محیطی را در بحث یکپارچه‌ای درباره این تأثیرات چندجانبه‌ای بر رشد، ترکیب می‌کند. فصل سوم به رشد پیش از تولد، تولد، و نوزاد اختصاص یافته است. دانشجویان با داشتن این مبنا، آماده می‌شوند تا هفت دوره سنی را دقیق‌تر مطالعه کنند: نوباوگی و نوپایی (فصل ۴، ۵، و ۶)، اوایل کودکی (فصل ۷ و ۸)، اواسط کودکی (فصل ۹ و ۱۰)، نوجوانی (فصل ۱۱ و ۱۲)، اوایل بزرگسالی (فصل ۱۳ و ۱۴)، میانسالی (فصل ۱۵ و ۱۶)، و اواخر بزرگسالی (فصل ۱۷ و ۱۸). هر فصل، به رشد جسمانی، رشد شناختی، و رشد هیجانی و اجتماعی می‌پردازد. کتاب با فصلی درباره مرگ، مردن، و داغ‌پدگی خاتمه می‌یابد (فصل ۱۹).

لورا برک

پیش‌گفتار مترجم

کتاب حاضر که نام آن **رشد در گسترهٔ عمر** است، به خاطر عنوان این درس در دانشگاه‌های ایران که به **روان‌شناسی رشد** معروف است، به همین نام در دو جلد ترجمه شده است. روان‌شناسی رشد شش واحد درسی را به خود اختصاص می‌دهد که به صورت دو درس رشد ۱ و رشد ۲ در دانشگاه‌ها ارائه می‌شود. در رشد ۱، مطالب مربوط به **دورهٔ لقاح تا کودکی** و در رشد ۲ مباحثی در ارتباط با **دورهٔ نوجوانی تا پایان زندگی** تدریس می‌شود. بنابراین، کتاب به زبان اصلی که یک جلدی است به صورت دو جلدی عرضه شده تا برای هریک از دو درس فوق به صورت مجزا تدریس شود و در ضمن، دانشجویان رشته‌های دیگر (غیر از روان‌شناسی) که فقط یک درس در روان‌شناسی رشد دارند بتوانند فقط از یک جلد آن استفاده کنند.

خانم لورا برک پژوهشگر بسیار سرشناسی در آمریکاست و بسیاری از روان‌شناسان، هنگام بحث دربارهٔ مطالب مربوط به رشد، از او به عنوان مرجع نام می‌برند. او سبک نگارش دلنشینی دارد که دانشجویان را مجذوب خود می‌کند. بازخوردی که ظرف چند سال پس از ترجمهٔ ویراست دوم این کتاب از دانشجویان و همکاران عزیز دریافت کردم، در مجموع این بود که جای چنین کتابی در روان‌شناسی ایران واقعاً خالی بود و این کتاب توانسته خلاء مهمی را پر کند.

استقبال زیاد از این کتاب مرا بر آن داشت تا به ترجمهٔ ویراست چهارم (۲۰۰۷) آن اقدام کنم و در اسرع وقت آن را در اختیار عزیزان قرار دهم. تمام تلاش خود را در ترجمهٔ این ویراست به خرج داده‌ام تا کاستی‌های ویراست قبلی برطرف شوند. با این حال، از همکاران عزیز انتظار دارم در صورتی که با هرگونه کاستی در این ترجمه مواجه شدند، بنده را آگاه سازند که موجب نهایت تشکر است.

از آنجا که هزینهٔ چاپ رنگی بسیار گران تمام می‌شود، در CD ضمیمهٔ کتاب کلیهٔ عکس‌ها به صورت رنگی موجود هستند. در ضمن می‌توانید اصطلاحات روان‌شناسی که در کتاب مورد استفاده قرار گرفته‌اند و فهرست منابع و مأخذ کتاب را به صورت فایل PDF در این CD مشاهده نمایید.

جا دارد از آقای دکتر فرهاد جمهری که نخستین بار این اثر را برای ترجمه به بنده معرفی کردند سپاسگزاری کنم. به خاطر سابقهٔ دیرینهٔ ایشان در زمینهٔ تدریس روان‌شناسی رشد، درخواست کردم که کتابی جامع را به بنده معرفی کنند و ایشان روی این کتاب تأکید زیادی کردند که به حق کارشناسانه بود.

در خاتمه لازم می‌دانم که از نشر ارسباران که به انتشار متن تجدید نظر شدهٔ این اثر اقدام کردند، از آقای دانایی که آن را بازخوانی و غلط‌گیری کردند، از خانم خاتلری که زحمت تایپ کردن و صفحه‌آرایی آن را قبل نمودند، و از مهناز و مهدخت سلطانی که آن را در آمریکا سفارش داده و به ایران ارسال کردند، نهایت تشکر را نموده و برای همهٔ این عزیزان آرزوی سلامتی کنم.